ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան **60** դրչ. վեցամսեայ **30** դրչ. Եռամսեայ **20** դրչ. — ԳԱԻԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան **80** դրչ. Վեցամսեայ **40** դրչ. Եռամսեայ **25** դրչ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան **22** ֆր. Վեցամսեայ **11** ֆր.։

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien **DZAGHIK**

Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزته‌در

ԽՄԲԱԳՐՈՒԱԾՈՒՆ

Կալաթա, Գուրշունլու խան, թիւ 7

ՄԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի *տրուիր*։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԹ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 331

"ԾԱՂԻԿ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ

23 ԱՊՐԻԼ 1902 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՕՒԼԼԻՒԻՆ ՇՕԼԻ ՄԱՀՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

(ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՕԴՈՒԱԾ)

Բացատրելու համար այն վնասները զոր կը պատճառեն մէկ կողմէ «քաղաքականի մարմաջը» ուղղակի մեր ժողովուրդին, եւ միւս կողմէ ալ «առաջնորդողի ցաւը» մեր նորահաս զրղիներուն, պէտք պիտի ըլլայ հոս առանձինն ներկայացնել մեր թերթերու այդ երկու բաժինները։ Այդ ներկայացումը առիթը պիտի տայ ինծի յատկօրէն պարզելու թէ ինչ-նին ի՛նչ ստիճան անհիմն բաներ են որ չո՛ւի այդ բաժիններէն առաջինին համար ցոյց տրուած սէրը, այնչափ մըն ալ այն փութկոտ ընդունելութիւնը որուն առարկայ դարձած է անոնցմէ երկրորդը։ Ա. ռանց մարմինը ճանչնալու կատարուած ախտաղտնութիւն մը երբե՛ք չի կրնար լաւ արդիւնք մը տալ, եւ չատ հեղ սխալ ուղղութեանց կ'առաջնորդէ։ Միեւնոյն կերպով, առանց ուսումնասիրած ըլլալու մեր լրագրութեան այդ երկու բաժինները՝ երբեք չպիտի կրնայինք ճշդիւտ դատապարտ մը կազմել թէ՛ այդ մարմաջին եւ թէ այդ ցաւին ընոյթներուն վրայ։

* * *

Ուրեմն առնենք նախ քաղաքականի բաժինը։

Արդ, ի՛նչ է մեր թերթերու մեծագոյն մասին «քաղաքական» ըսուած բաժինը.— Առանց այլ եւ այլի, ես այդ բաժինը պիտի նմանցնեմ այն հողի կոպին որ օրինակի համար փլած տունէ մը կը դոյանայ. այդ կոպը մինակ հող չի պարունակեր, այլ կատարեալ խառնուրդ մըն է ամէն տեսակ օգտակար եւ անօգուտ տարրերու, նիւթերու. անոր մէջ կրնը կայ, աւազը կայ, հողը կայ, աղիւսի կտորանքները կան, եւ անոնց հետ ալ խել մը անպէտ բաներ, զոր օրինակ փայտի կտորանքներ, անգործածելի քարի փչուրներ, որոնք ոչ մէկ բանի կը ծառայեն։ Այդ կոպը եւ թէ այդպէս խառնուրդ մը միայ, ոչ մէկ բանի կրնայ ծառայել. անպէտ տարրերը կը չէզոքացնեն, գրեթէ կ'ոչնչացնեն միւս տարրերուն ընձեռնելիք օգտակարութիւնը։ Պէտք է զատել զանոնք, մաքրել, մաղել, զատել անպէտը պիտանիին՝ որպէսզի կարելի ըլլայ ո՛ւ եւ է բանի մը գործածել զայն։ Միեւնոյն վիճակը կը պարզեն նաեւ մեր թերթերու «քաղաքական» բաժինները։ Ամէն բան կայ անոնց մէջ. նիւթեր՝ որոնցմէ մարդ բան մը կրնայ սորվիլ, նիւթեր՝ որոնք ո՛չ մէկ բանի կը ծառայեն, նիւթեր՝ որոնք մեզի հետ բնաւ առնչութիւն մը չեն կրնար ունենալ, նիւթեր՝ որոնք ոչ մէկ կերպով կը յարմարին մեր միջավայրին. միշտ լաւին ու անպիտանին անդոյն, անձեւ եւ անտնուն խառնուրդը, որուն մէջ օգտակարին բոլոր առաւելութիւնները խեղդուած, լղճուած, չնչուած են անօգտակին ներկայութեան պատճառաւ։ Զատե՛ք, մաքրե՛ք միշտ պէտք է անոնցմէ բան մը քաղելու, չատ մը ուրիշներ ալ հոս կան զանոնք, օգտակարը բաժնելու եւ առանձինն զործածելու համար։

Եւ սակայն, մինչդեռ փլած տունէ մը դոյացած հողի կոյտը կարելի է առանց զժուարութեան մը ենթարկել մասնաւոր գործառնութիւններ եւ մասնաւոր ալ սչխատութեան մը չնորհիւ, միեւնոյնը կարելի չէ՛ ընել թերթերու քաղաքական լուրերուն համար։ Ո՛վ պիտի մաքրէ այս վերջիններ. ժողովո՛ւրդը. Թողո՛ւք որ մեր ժողովուրդը բացարձակապէս զուրկ է այդ կարողութենէն, բայց եթէ երբեք կարող ըլլար իսկ, պիտի չկրնար զայն ամէն օր, իր բոլոր զբաղումներուն, մասնագիտութիւններուն մէջ ինքզինքը վարժեցնել ընթերցման այն տեսակ եղանակի մը՝ որով կարելի առանձինն իւրացնել կարենար իւրաքանչիւր հատուածին վրայ, զոնե զանոնք, եւ անոնցմէ օգտակարներէն հանել իր զարգացման, իր չահերուն նպաստաւոր ընոյթ ունեցող հետեւութիւնները։ Ասիկա նոյն իսկ չա՛տ տարածուն ու բազմակողմանի զարգացում մը ստացած մարդոց համար անգամ անկարելի բան մըն է, եւ եթէ այդ հանգամանքը ունեցող մէկը աչխատի իսկ նմանօրինակ արդիւնքի մը յանգելու, իր չանքերուն պտուղը միշտ երկրորդական բան մը պիտի ըլլայ։ Որովհետեւ զարգացած մարդ մը չպիտի կրնար միայն մէկ ճիւղի մէջ սահմանափակել իր մտքին թռիչքները, եւ միացեալ բազմաթիւ ճիւղերուն չատկացուցած հետաքրքրութիւնն ու ժամանակը չպիտի թոյլատրէին իրեն որ այն ստիճան esprit de suite մը նուիրէ միակ ճիւղի մը։ Ուրիշ բան եթէ այդ ճիւղը մասնագիտութիւն մը ընտրած է իրեն եւ սիրելուած ըլլայ անպատճառ հետեւիլ անոր բոլոր երեւոյթներուն, եւ օրէ օր ստացած վիճակներուն։

* * *

Խնդիրը ընդհանրացնելով միջազգային մասին վրայ, ըսեմ թէ մէկդի առնելով քանի մը բացառութիւն կազմող թերթեր որոնք կատարեալ մասնագիտութիւն մը ըրած են «քաղաքական»ի ճիւղը եւ ուրիշ ամէն բանէ աւելի անհրաժեշտօրէն տիրապետած են անով զբաղիլ, միւս թերթերու ամէնէն խարտեսիկ, ամէնէն խախտուտ ու անամէջ կողմն է այն մասը՝ որ քաղաքական չատկնութեանց սպղի փետուրներովը կը պճնուի։ Անոնցմէ տասէր մաս մը արդէն չատ մեծ բաժին մը չի տար միջազգային քաղաքականութեան վերաբերող այն տեսակ խնդիրներու որոնք ինքնին չարաբերական կարեւորութիւն մը միայն ունին (մեր թերթերուն մէջ չա՛տ կը հրատարակուին այդ լուրերէն), եւ միւս մասն ալ մեծ չափով կը զբաղի քաղաքական նոյն իսկ ամէնէն լուրջ խնդիրներով, իր այդ բաժինը չանձնած ըլլալով այն տեսակ անձերու՝ որոնք չաճախ աչխարհագրութիւն անգամ չեն դիտեր։ Այս մասին, ֆրանսական թերթերը մանաւանդ կրնան քար հանել ուրիշներու. բայց ի մէկ քանիին, միւս թերթերէն մեծագոյն մաս մը այդ երեւոյթը կը պարզէ, չաճախ նոյն իսկ վերջին աստիճան ծիծաղելի պարագաներու մէջ։ Մնաց որ, քիչ մը ամէն թերթ, լացառութեան չա՛տ անհրաժարելի, չա՛տ նուրբ հանգամանքի մը, կրնա՛ք չպիտի կրնար քաղաքական ո՛չ եւ է չաբախնութեամբ մը պարծիլ՝ իր հրատարակութեանց չեմ դիտեր որ portéeին անպայման կարեւորութիւնը պընդելով, եթէ քաղաքական ամէն խնդիր լուծուէր այնպէս՝ որով թերթերը կը պահանջեն որ լուծուի եւ կամ կը դուչակեն թէ պիտի լուծուի, ա՛լ երեւակայեցէք աչխարհի վիճակը։ Մտածեցէք անգամ մը թէ միլիոնաւոր թերթեր կան երկրագունտին այլ եւ այլ կողմերը, եւ օրական տեւ ներկայացող ամէն խնդիր իւրաքանչիւր թերթի մէջ տարբեր մեկնութեան մը առարկայ կը դառնայ եւ տարբեր ալ պահանջման մը ծնունդ կու տայ, պէտք պիտի ըլլար զայն լուծել միլիոնաւոր ձեւերով, եւ անո՛ւկ դնել մէջտեղ, ենթադրելով որ այդ միեւնոյն թերթերը մէկ օրէն միւսը չփոխէին իրենց կարծիքը, եւ կամ մէկ օրէն միւսը չներքէին իրենց նախապէս տուած լուրը։

Այս տողերուն մէջ չեմ կարծեր որ ո՛ւ եւ է մէկը քաղաքականութեան կարեւորութիւնը կամ նշանակութիւնը ուրանալու, անդիսանալու ձգտում մը տեսնէ. եթէ կան ընթերցողներս մէջ անանկներ՝ որոնք այդ տեսակ սխալ դատողութեան մը առաջնորդուած են, յայտնեմ միանգամ ընդ միշտ թէ ընաւ չեմ ուրանար քաղաքականութեան ո՛չ նշանակութիւնը ո՛չ ալ կարեւորութիւնը։ Ներեցէ՛ք սակայն պիտի ըլլար արդէն բաղաքականութիւնը հիմայ կը ձգտի միջազգային յարաբերութեանց առանցքը դառնալու, բարոյական ու նիւթական կրկին տեսակէտներով։ Այսօր եւրոպական երկրի մը, հոգ չէ թէ միապետական երկրի մը վարչութիւնը ա՛լ առջի պէս զուտ երկրակալական ձեռներէցներու հետապնդումով չանցներ իր ժամանակը։ Փառքի, հռչակի, ցեղային առելութեան տեսակետները երկար ատենէ իվեր դադրած են գառաւարութեանց նպատակակէտները ըլլալէ։ Ահագին յեղաչրջութիւն մը տեղի ունեցած է վերջացող դարուն՝ բոլոր քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ, եւ ինչ որ ատեն մը պարզապէս աչխարհակալութիւն աչխարհակալութեան համարի ըմբռնումին կը ծնէր, այսօր հիմնուած է տնտեսական մեծ ու որոշ ծրագիրներու վրայ։ Օրինակները մէջտեղ չեն.— Թրանսվալի պատերազմը՝ զոր Անգլիա անձի եւ զրամի ահագին, հակայական զոհողութիւններով առաջ կը տանի, տնտեսական ո՛չ նուազ ահագին, ո՛չ նուազ հակայական ծրագիր մը ունի իր ետին, եւ այդ պատճառաւ է որ այս աստիճան յամառութեամբ առաջ կը տարուի։ Միեւնոյն նպատակով չէ՞ր արդէն այն աչքառու խաչակրութիւնը՝ որ վերջերս Չինաստան արշաւեց քանի մը Քրիստոնեաներու սպանումը առիթ բռնելով։ Պատիժը որ պիտի տրուէր Չինաստանի, իրմէ կորզուած տնտեսական առաւելութիւններ միայն նպաւ։ Դարձեալ նոյն նպատակին հետեւութիւնը չէ՞ր Սպանո-ամերիկեան պատերազմը եւ ապագայ հետեւող Փիլիպպիններու սա անվերջանալի կռիւը զոր Ամերիկա աւելի չահագիտութեան ասպարէզ մը ձեռք ձգելու համար կը մղէ քան թէ ո՛ եւ է տարածութեամբ հողւ։ Ու. միչտ միեւնոյն նպատակը ունի այն գաղթային քաղաքականութիւնը՝ որ այնչափ կը զբաղեցնէ այսօր քաղաքակիրթ աչխարհը, եւ որ տակաւ բոլոր մեծ պետութիւններու մէջ կը տարածուի, կ'արմատանայ։ Այլապէս ի՞նչ նչանակութիւն պիտի ունենային զոր օրինակ Ափրիկէի չեմ դիտեր ո՛ր խաւարկուռ անկիւնին մէջ գտնուող ափ մը հողի համար վայրենի, չաճախ մարդակեր ընկերներու հետ մղուած կռիւները, թափուած արիւնը, վատնուած զօրամիները, եւ այս կարգի ուրիշ բաղմաթիւ զոհողութիւններ։ «Բաղաքակրթութիւնը տարածելու» բացատրութիւնը զոր կուտան այդ աչխարհակալութեանց, պարզ ղիմակ մըն է որուն տակ միչտ անտնական նպատակները կը ծածկուին։ Նոյն իսկ Համալաւութեան, Համագործակցութեան պէս տիտանի ծրագիրներ՝ որոնք արտաքին երեւոյթով զուտ երկրակալական ձգտումներու կը նմանին, ներքնապէս անտնական ու բարոյական աչխարհայեցողութեանց նպատակակէտ մը զառնալ սկըսած են։

Արդ, խնդիր է գիտնալ թէ միջազգային մամուլը ի՞նչ չափով կրնայ տեղեակ ըլլալ, հետեւիլ ու իր զատողութեան ենթարկել կառավարութեանց այդ նպատակները, անոնց քաղաքականութեան ձգտումները։ Դաչինքներու գաղտնիքներն են ատոնք՝ որոնցմէ հազիւ չնչուի չափ բան միայն կը հասնի լրագրութեան, եւ ան ալ չաճախ ո՛չ չատ ճիչդ ձեւի մը տակ։ Մամուլին ընելիքը՝ աւելի ժողովուրդ մը այդ տեսակ քաղաքականութեանց եւ անոնց հետեւութեանց վարժեցնելուն մէջ պիտի կարենար կայանալ, եթէ երբեք ա. մէնքն ալ կառավարական չրջանակներու հետ կանոնաւոր յարաբերութիւն ունենային եւ այդ չրջանակներէն ներչնչուէին։ Ասիկա անկարելի է ամէն թերթի համար, եւ ան է պատճառը որ մամուլը մեծ մասամբ այս պահուս ակած է աւելի տեղեկատու հանգամանք մը ստանալ միջազգային խնդիրներու մասին, եւ իր զատողութիւնն ու կարծիքները վերապահել ներքին յայտնի խնդիրներու համար միայն։

Վերադառնալով հայ թերթերուն, պարզապէս ծիծաղելի պիտի ըլլար յայտարարել թէ անոնց մէջ հրատարակուած քաղաքական լուրերը կրնան այդ տեսակ ձգտումներ, յատկութիւններ ունենալ։ Ուրեմն այդ գլուխը միանգամ ընդմիշտ դոցենք մեր թերթերուն համար։

* * *

Կը մնայ քննել մամուլին այն գերը որ տակաւ իր նչանաբանը դառնալու վրայ է, եւ որ ընդհ. մարդկութեան միջեւ բարոյական կապ մը հաստատելու մասին գինքը հզօր ազդակ մը կը դարձնէ։ Մամուլը իր այդ գերով միջոց մը կը դառնայ ժողովուրդի մը ծանօթանալ ուրիշ ժողովուրդի մը չրջանակը ընդլայնելու ընդհ. աչխարհի նամատամբ, հրահանգիչ առաջնորդ մը կեանքի ամէն երեւոյթներու մասին, արձանագրող մը բոլոր ուչագրաւ իրողութեանց, մէկ խօսքով մտգական լապտեր մը՝ որուն միջոցաւ ժողովուրդներ միչտ առիթը ունենան պատկերացած տեսնելու բոլանդակ մարդկութեան կեանքը իր հաղարաւոր փուլերով։

Այս գերը՝ որուն մէջ պէտք է սահմանափակուէր, եւ պէ՛տք է որ սահմանափակուի մեր մամուլին «քաղաքական» անունը կրող բաժինը, նկատի պիտի կաղմէ յաջորդ յօդուածիս։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ԻՆՉԵՐ ԿԸ ՇԻՆՈՒԻՆ ԹՈՒՂԹՈՎ.

«Թուղթին հրաչալի պատմութիւնը» խորագրով «Աչխարհի մէջ»ի մը մէջ ակնառաջ երկարօրէն բացատրած ենք այն հսկայական կարեւորութիւնը որ ունի Թուղթը այսօր աչխարհի վրայ, իր բազմապատիկ գործածութիւններով։ Ամէն մարդ գիտէ այսօր, թէ ի՛նչ ահագին քանակութեամբ Թուղթ կը գործածուի միմիայն գրելու ու կարդալու պէտքերուն համար, ինչպէս են թերթերը, գիրքերը, առեւտրական ու սիրային թղթակցութիւնները, տեղեկագիրները, ծրագիրները, եւ մանաւանդ, ամէնէ՛ն աւելի, եւրոպական երկիրներու մէջ ընտրութիւններու ատեն կուսակիցներու աթիւները։

Այս գործածութիւնները ծանօթ են ամբողջ աչխարհի, բայց Թուղթը ունի տակաւին ուրիշ չատ մը անթիւ կիրարկութիւններ ալ, որոնք, բաղդատաբար աւելի մոռցած են չատերու։ Այս վերջին գործածութիւնները իրենց բոլոր տարօրինակութիւններով, սքանչելիօրէն կ'ապացուցանեն, թէ Թուղթն ալ փայտի, մետաղներու եւ ոեւէ կարծր նիւթի ընդունելիք ծառայութիւնները կրնայ մատուցանել, ամէնէն անսպասելի առարկաներու չինութեան անգամ յարմարելով։ Այդ առարկաներու, գործիքներու չինութեան վրայ է որ պիտի խօսինք այսօր չա՛տ համառօտակի կերպով մը, պարզապէս ցուցնելու համար թէ ի՛նչպէս ճարտարուեստական գարաչրջանը՝ որ պողպատինն է հիմա, փոխուելով, Թուղթին պիտի վերադարձնէ։

* * *

Շատ մը բաներ, զոր իրենց իրական արժէքով չենք գնահատեր չատ անգամ հիմնովին ծանօթ գառաւորութիւններ կը ծնըրնեն մարդոց մէջ։ Այսպէս, ընդհանուր առմամբ ամէն ոք կը կարծէ թէ Թուղթը մարմին մըն է որ ո՛չ տոկունութիւն ունի ոչ ամրութիւն եւ սակայն այսպէս ընդունած ատեն չենք մտածեր թէ Թուղթը զոր սովորաբար կը գործածենք վերջին ատիճանի նուրբ թերթերու վերածուած վիճակի մը մէջ կը գտնուի եւ տակաւին բաւական ուժով ճիդերու ալ կրնայ դիմադրել։

Իրապէս, երբ Թուղթը ունենայ բաւական հաստութիւն, իր այժը անագին բան է պարզապէս։ Այս անվիճելի իրողութեան ապացուցումը միջոցը տուաւ որ Թուղթը չատ մը ճարտարարուեստական նոր գործածութիւններ ալ ունենայ, գործածութիւններ՝ որոնց թիւը եւ կարեւորութիւնը կ'աւելնայ աչխարհի մէջ։ Ճարտնցինք այս մասին, իրաւ է որ, եւրոպացիներէն չատ աւելի առաջ անցած են Անկարելի է գաղափար կազմել ճապոնի մէջ գործածուած Թուղթին քանակութեան վրայ։ Խանութներուն մէջ գընուած ապրանք մը կը ծրարեն, առատանը Թուղթէ է։ Գրպանուն Թաչկինակ մը կը հանեն, կը ինչնեն կը նետեն, Թուղթէ է։ Ճարտն տուներու ներսի մասերը բաժնող միջնորմները Թուղթէ են, Թուղթ, Թուղթ, Թուղթ, ամէն բան Թուղթ է հոն։ Պատուհաններու ապակիներուն տեղ Թուղթի Թերթերը բռնած են։ Շիտակը ըսելու համար, այդ Թերթերը ապակիներուն չափ Թափանցիկ չեն, բայց, մատ հարուած մը Թերթին մէ՛ջտեղին՝ կը բաւէ կատարեալ Թափանցկութիւնը երեւան բերելու համար։

Պարոններու գլխարկները, բեռնակիրներու Թիկնոցները, նաւավարներու հագուստը, Թուղթէ են բոլոր. սա՛ ծխատուփը, սիկառնիկը, հովանոցը, լապտերները, ամէն բան Թուղթէ։ Այն սիրուն ծաղիկները որ կը զարդարեն ճարտնուհիներու նոյնքան դեղցիկ դէմքերը, այն աղուոր վզնոցները զոր անգլիական մեծ տաքսեղէն պիտի կարծէիք, Թուղթէ են, միչտ Թուղթէ։

Բայց մինչդեռ ճարտնի մէջ, Թուղթի գործածութիւնը կը գառնայ գլխաւորաբար առօրեայ կեանքի պէտքերուն չորչ, Ամերիկայի, ինչպէս Եւրոպայի մէջ, աւելի ճարտարարուեստական գործածութիւններ կը ծառայէ ան։

Շողեկառքի սքանչելի վակոններ կը չինեն այսօր, ամբողջովին Թուղթէ։ Եւ ասիկա նախկինէն չատ աւելի խնայողական կերպով։ Ճնչուած Թուղթը փայտէ աւելի կարծր է եւ աւելի դիւրաչ աչխատելի, ասոնցմէ զատ ունենալով նաեւ բացարձակապէս անջրանցափանցութեան յատկութիւնը։ Հիւանդանոց-վակոններ կան այսօր ամբողջովին Թուղթէ չինուած, իրենց մէջի գրեթէ բոլոր պարագաները Թիւններով հանդերձ։ Շքեղանքի կառքերու մեծագոյն մասը Թուղթէ կը չինուի այսօր Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մէջ։ Վերջին Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ կային Թուղթէ չինուած անուակներ, Ջուրի խողովակներ, քիմիական ապրանքներու փոխադրութեան յատուկ տակառներ։ Հոս չենք յիչեր ա՛լ, այն անթիւ մանր մունր առարկաները զոր կը գործածենք ամէն օր ձեռքերնիս, առանց ա. նոնց ինչէ՛ չինուած ըլլալու մասին խորհելու անգամ։ Զենք յիչեր անոնք, մտածելով որ ինչ որ ըսինք արդէն, բաւական են ցոյց տալու թէ, Թուղթը ի՛նչ դիրք գրաւելու վրայ է տակաւ ճարտարարուեստին մէջ եւ թէ ի՛նչ անսպասելի ծառայութիւններ պիտի մատուցանէ ան տակաւին։

ՔԱՇԱՔԱԿԱՆ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄԸ

ԵՐԿԱՐԱԶԳՈՒԱԾ

Նորագոյն լուրերու համաձայն, հարաւային Ափրիկէի մէջ ներկայիս տեղի ունեցող հաչտութեան բանակցութիւններու վերջնական ելքը մայիսին վերջէն առաջ չէ սպասել։ Այս առթիւ կարելի չէ ըսել սակայն թէ Պօէր զանազան հրամանատարութեանց միջեւ տեղի ունենալիք խորհրդակցութեանց համար նախապէս սահմանուած երեք չաբաթի պայմանաժամին երկարաձգումը կրնայ հաչտութեան ի նպաստ առնուիլ։ Անգլիոյ մէջ ամէն պարագայի, այս մասին չատ լաւատես յոյսեր կը տածեն, ինչպէս որ հետեւեալ հեռագրէն կարելի է տեսնել.

ԼՈՆՏՈՆ,—1 մայիս.—Բոլթէլի գործակալութիւնը կը հեռագրէ Բրեզորիայէն.—Պօէր պետերը այժմ տենդատ կերպով մը զբաղած են բոլոր Պօէր չրջանակները կարգաւորելու եւ ամէն ուրեք անհնատուութեան խնդրի մասին խորհրդակցելու համար Պօէրներու միջեւ հաւաքումներ սարքելու, որոնք իրենց պատկանած չրջանակներուն համար կչիռ ունեցողներն են։ Զօրավար Պօթա կը սպասէ հարաւային արեւելեան Թրանսվալի չրջանակը, Ճալք Պօերկըր եւ Տըլարէյ արեւմտեանը, Լուքաս մայեր հիւսիսային արեւելեանը Ըէյց հիւսիսայինը եւ Սթեյն ու տէվէդ Օրանժի պետութիւնը։ Պօէր պատուիրակներուն զանազան հրամանատարութեանց հետ կատարած խորհրդակցութիւններէն յետոյ, մայիս 15ին ընդհանուր համաժողով մը տեղի պիտի ունենայ Ճէֆընիկկինկի մէջ, անձնատուութեան մա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Մեր ազգային կեանքի ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկն է անկասկած հայ ժողովրդի պահանջներուն ուսումնասիրութիւնը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ մեր ժողովուրդին պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած զանոնք։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք գործել հայ ժողովուրդին համար, եթէ չենք գիտեր թէ ինչ կը պահանջէ ան մեզմէ։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ծառայել հայ ժողովուրդին, եթէ չենք ճանչնար զայն։

Ահա թէ ինչու մեր ազգային կեանքի ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկն է հայ ժողովուրդի պահանջներուն ուսումնասիրութիւնը։

Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ուսումնասիրել հայ ժողովուրդի պահանջները։

1. Մեր ազգային կեանքի տարբեր շրջանները ուսումնասիրելով «ժողովրդավարական» տեսանկիւնէ մը։ Ինչպէ՞ս ապրած է հայ ժողովուրդը, ինչպէ՞ս զարգացած է ան, ինչպէ՞ս ստեղծած է ան իր կեանքի պայմանները, ինչպէ՞ս ստեղծած է ան իր ազգային մշակոյթը, ինչպէ՞ս ստեղծած է ան իր ազգային ոգին։ Ահա հարցեր, որոնք կարեւոր նշանակութիւն ունին հայ ժողովուրդի պահանջները ճանչնալու համար։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր անցեալը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ներկայ կեանքը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ապագայի ձգտումները։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային ոգին։

2. Ժողովրդային ստեղծագործութեան միջոցով։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ստեղծագործութիւնը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր բանահիւսութիւնը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր առածները, ասացուածքները, հանելուկները, երգերը, պարերը, խաղերը, հեքիաթները, առասպելները, էպոսները, վիպասանութիւնը, ծէսերը, սովորութիւնները, հաւատալիքները, նախապաշարումները։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային մշակոյթը։

3. Ժողովրդային ստեղծագործութեան միջոցով։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ստեղծագործութիւնը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր գրականութիւնը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր գրականութեան զարգացման ընթացքը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր գրականութեան ներկայ վիճակը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր գրականութեան ապագայի ձգտումները։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային ոգին։

4. Ժողովրդային ստեղծագործութեան միջոցով։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ստեղծագործութիւնը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր երաժշտութիւնը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային մշակոյթը։

5. Ժողովրդային ստեղծագործութեան միջոցով։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ստեղծագործութիւնը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր կերպարուեստը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային մշակոյթը։

6. Ժողովրդային ստեղծագործութեան միջոցով։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ստեղծագործութիւնը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ճարտարապետութիւնը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային մշակոյթը։

Ահա թէ ինչ հարցեր կան մեր առջեւ։ Ահա թէ ինչ հարցեր կան մեր ուսումնասիրելիք։ Ահա թէ ինչ հարցեր կան մեր լուծելիք։ Ահա թէ ինչ հարցեր կան մեր պատասխանելիք։ Ահա թէ ինչ հարցեր կան մեր ճանչնալիք։

Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային կեանքի այս կամ այն կողմը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային կեանքի ամբողջութիւնը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային ոգին։

Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային կեանքի ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային կեանքի ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկը։ Ինչպէ՞ս կրնանք մենք ճանչնալ հայ ժողովուրդի պահանջները, եթէ չենք ուսումնասիրած անոր ազգային կեանքի ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկ

*** Պուլկարիոյ իշխանին Ա. Թիկնապահ ու պատերազմական Նախարար Նախարար Պ. Նիքոլայեվ եւ Թիկնապահ Պ. Սթոյանով, որոնք Ֆէրտինանտ իշխանին կողմէ ներկայ պիտի գտնուին Էքզարքի յոբելեանին, երէկ Սոֆիայէն մայրաքաղաքս հասան։ Ասոնցմէ զատ հասան նաեւ Պուլկարիոյ Նախարարական մարմնոյն կողմէն ներկայ գտնուելու համար՝ ներքին գործոց Նախարար Պ. Լուտսքանով, Պուլկար Ս. Սինօվին կողմէ՝ Սոֆիայի մետրապոլիտ Տ. Բարթինոս եւ երկու ուրիշ մետրապոլիտներ ու զանազան անձինք, որոնց Վեհ. Սուլթանը բարի գալըստեան ողջոյն զրկեց Կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշայի միջոցաւ։ Վերոյիշեալ անձնաւորութեանց Սիրքէճի հասնելուն, կայարանին մէջ կային նաեւ Միճ-Եպարքոսն Թարդման Խայրէտտին պէյ եւ պուլկարական գործակատար կէչով էֆ.։

*** Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանին Ս. Թիկնապահ եւ Նախորդ Պատերազմական Նախարար Զօրավար Նիքոլայեվ իշխանին Թիկնապահ Պ. Սթոյանով եւ Պուլկարիոյ ներքին գործոց Նախարար Պ. Լուտսքանով Կ. Պոլսոյ պուլկարական գործակատար Պ. Կէչովի ընկերակցութեամբ Բ. Դուռը երթալով այցելութիւն տուին Բարձր. Մեծ-Նպարքոսին։

ԱՑՍՕՐ ԽՀՏՐԷԼԼԷԶԻ առթիւ ու օրին ալ գեղեցկութիւնն խրախուսուած ամէն մարդ ուրախութեանց, զուարճութեանց եւ գարնանային վայելքներու մէջ է։

*** Կայս. Իրատէ մը հրամայեց գառնուկ ու ձիվլա բաժնել բոլոր զինուորական վարժարանաց աշակերտներուն։

ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻՒ երուսաղէմ գացած Օտն ուխտաւորներ վերադառնալով Նորհակալութիւն եւ գոհունակութիւն յայտներ են Օամ. պալատնեաներու կողմէ վայելած բարեկամական վարմունքներուն համար։

ՊԱՀԻՐ ՓԱՇԱ՝ Ատանայի կուսակալը՝ որ անցեալներս քննական պատճառով Մէրսինն գացած էր այդ գաւառին բարեզարդման եւ հանրային շինութեանց գործերու մասին քանի մը հրամաններ տալէ վերջ տեղւոյն միաբէկարքին, մասնաւոր կառախումբով մը Ատանա դարձեր է։

ՕՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆ.—Պարսկական դեսպանատան Ս. Թարգման Օհաննէս Խան՝ որուն համար գրեցինք թէ իր դեսպանական արտասովոր խորհրդական Մատրիտ պիտի երթայ, երէկ Բ. Դուռը երթալով հրաժեշտ առաւ։ Բարձր. Մեծ-եպարքոսին, Արտաքին Գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշայէ եւ Ներքին Գործոց Նախարար Մէմտուհ փաշայէ, ու իրիկունը կառախումբով մեկնեցաւ դէպի Բարիզ։ Հոն, Օհաննէս Խան պիտի գտնէ իր դեսպանը ու երկուքը մէկ պիտի երթան Մատրիտ։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Իշխան Միրզա Ռիզա Խան, որ իր կառավարութեան կողմէ կ'երթայ ներկայ գտնուիլ Սպանիոյ թագաւորին թագադրութեան, վճռնա հասնելով տեղւոյն պարսիկ դեսպան Միրզա Ներիման Խանի կողմէ ընդունուեր է։

ՄՈՒՏԱՆԻՈՑ մաքսատունը չատ փրկուած ըլլալով, վարչութիւնը տարեկան հարիւր ոսկի վճարումով չենք մը վարձելու հրաման խնդրած էր մաքսային վերաքննչութենէն։ Այս վերջինը պատասխանեց թէ փոխանակ այդ ան տղին վարձքը տալու, լաւագոյն է որ յարմար չենք մը գնուի իրր մաքսատուն։

ԵՐԿՐ. ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ զանազան տեսակ հունտեր բերել պիտի տայ Եւրոպայէն եւ Թուրքիոյ գանազան կողմերը պիտի զրկէ փորձելու համար թէ անոնցմէ որո՞նց մշակութիւնը պիտի կրնայ յաջողիլ։

ԴԱՐԱՏԱՂԻ իշխանին «Թիմսան» զրօսանաւը որ ճենովա կը գտնուի, Պոլիս բերելու համար Մախսուսէի «Սամսոն» շոգենաւը այսօր կը մեկնի դէպ ի այդ քաղաքը։

ՕՍՄ. ՊԱՆԲԱՑԻ անօրէն Սըր Համիլտըն Լանկ իր կնոջ հետ Պոլիս կը սպասուի այսօր։

ԱՑԻՈՆԸ ԵՒ ԲԱՄՊԱԿԸ.—Այսընէն ապիոնի եւ բամպակի հունտ բերել սըրուեցաւ եւ Ապրիլ. Տրիպոլիս պիտի զրկուի հոն փորձուելու համար այդ երկու կարեւոր բոյսերու մշակութիւնը։

ՋԻՒՆ՝ ՍՐՎԱՋԻ ՄԷՋ.—Սրվաղէն 15 ապրիլ Թուականով կը գրեն թէ վերջին անգամ սաստիկ ձիւն տեղացեր է այդ քաղաքին մէջ, բայց այդ անտառի ձմերը հազիւ մէկ երկու օր միայն տեւեր է, բարեբաղդաբար։

ԺԱՆՏԱՆԱՏ.—Անցեալ ուրբաթ Տէչնէի մէջ պատահեցաւ մէկ մահ եւ մէկ դէպք։

ԲՈԼԵՐԱ.—Նոյն օրը Ադեքսանդրիոյ մէջ զոներայի մէկ դէպք պատահեցաւ։

ԹՈՒԲԱՏԻՆ ԴԱՐՄԱՆԸ գտնուեր է հղեր վերջապէս չնորհիւ Տօքթ. Ֆոն Պէրինկի, որ նշանաւոր է արդէն կեղծաչա-

կին,—գոչ պօղաս,—չիճուկը գտած ըլլալուն համար։

ԱԻԱԶԱԿՆԵՐ.—Իբր ոճրագործ մերսուտանուած եւ ժամանակէ մը ի վեր փախատական Թուխաղ գաւառակին կերի պիւղէն Փաղգը Եուսուֆ եւ Սիմոն Ներքակալեր են եւ արդարութեան յանձնուեր։

ՅՈՐԵՆ.—Երէկ Փոքր-Ասիայէն 33 վագոն այսինքն 11,500 զրիւ ցորեն հասաւ Պոլիս։

«ԱԼԻԱՆՍ ՖՐԱՆՍԷԶ»ի ժողովը առջի օրը գումարուեցաւ Ֆրանս. դեսպանատան մէջ։ Կարդացուած տեղեկագրէն հասկըցուած է որ 1901ի հասոյթը եղած է 960 ոսկի 39 զրչ. իսկ ծախքը՝ 804 ոսկի 18 զրչ.։ Այս նիստին մէջ ժողովին անդամներէն ոմանք փոխուեցան։ Նիստին կը նախագահէր Պ. Պասթ։

ՍՕՖԻԱՅԻ պարսկական ընդհ. հիւպատոսը Միրզա Ահմէտ Խան Պարսկաստանի արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական անուանուած ըլլալով Թէհրան պիտի երթայ մօտ ատենները։

ՄԱՀԵՐԸ.—Ապրիլ 15էն 22 կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ 222 մահեր պատահած են։

ՆԱՆԵԱՑԻ յոյն մետրապոլիտ Տ. Կրէկորիոս՝ որ Պոլիս կը գտնուի, առջի օրը Բերա երթալով յունադաւան օտար դեսպաններուն այցելութիւն տուաւ։

ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ.—Անցեալ չաբաթ գիշեր Իզմիրի Իսլամներու թաղին մէջ տունէ մը հրդեհ ծագելով երեք տուներ այրեցան, երեքն ալ ապապահովագրուած։ Երկու ժամ վերջը Բէրէսթճիլէր Զարչըսըի մէջ ծծումբի մթերանոց մը բռնկեցաւ, եւ ինքը ամրողջ այրելէն վերջ, այրեցան նաեւ յարակից երկու չամիչի մթերանոցներ։

ՏԱԺԱՆԱԿԻՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ.—Դարատաղցի Միլօ ու Դարնօզլի անուն անձերը որոնք իրենց կարասիները ապահովագրելով, դիտմամբ բռնկցուցած էին մէկէ աւելի անդամներ, ցկեանս տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցան։

ՊՈԼՍՈՑ ԿՈՂՄԻ ԴՈՂԵՐԸ.—Սուլթան Ահմէտի եւ Այա Սոֆիայի կողմերը ու Կէսարիկ Փաշայի, Դատարկի, Քիւչիւք Այա Սոֆիայի եւնի մէջ ժամանակ մը ի վեր գործուած գողութիւններուն հեղինակները առջի դիշեր ձերբակալուեցան։ Այս գողերն են՝ Վանցի Մուսթաֆա որ ասկէ առաջ ալ միեւնոյն յանցանքին համար երեք տարի բանտարկուած է անդամ մը, ու իր ընկերները Հասան եւ Մէհմէտ։ Ձօմէր ալ նոյն այդ ընկերութեան անդամներէն է բայց դինքը կարելի եղած չէ տակաւին ձերբակալել։ Ձերբակալութիւնը կատարուեցաւ Վանցի Մուսթաֆայի խրճիթին մէջ, ուր չարագործները գողոն մը բաժանելու զրաված են եղեր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՅՈՒՂԱՐԿԱԿՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԶԱՅԵԱՆ ԻԼԻԱՍ ԷՖ.Ի

Զայեան Իլիաս էֆ.ի յուղարկաւորութիւնը այս առաւօտ կատարուեցաւ Մաքրիղլիի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն մէջ։ Եկեղեցւոյ խորանը չքեղազարդ լուսաղարդուած եւ բոլոր Յահերը վառուած էին։ Տաճարը լեցուած էր յուղարկաւորներու ընտրեալ խառն բազմութեամբ մը, որոնց մէջ մասնաւորաբար կ'երեւէին Բաղաք. ժողովոյ անդամներէն Նաւասֆեան, Խարեան, Դարակէօզեան, Ալմեան եւ Տէր Ներսէսեան էֆ.ները։ Տ. Վահրամ եպիսկ. Մանկունի իր սպասուր կը կանգնար դասին մէջ։ Ներկայ էին նաեւ Պատրիարքարանի միւս ժողովոց ու Խորհրդոց անդամներն ոմանք, ինչպէս նաեւ Բողոքականաց ազգապետ Յակոբ էֆ. Պօյաճեան, Աբիկ էֆ. Ոսկեհան, Դրիդոր էֆ. Կիւմիւչկէրտան, Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Բարաղամեան, Հալաճեան, Կիւլլապեան, Խորասանճեան, Տէմիրճիպաշեան Մոսրով էֆ.ները եւ ուրիշ բազմաթիւ հայ եւ օտարազգի կառավարական պաշտօնատարներ եւ վաճառական անձնաւորութիւններ։ Հանդէսին կը նախագահէր Սրբազան Պատրիարքը, իր չորքը ընծեալով Տ. Հմայեակ, Տ. Մկրտիչ եւ Տ. Գէորգ եպիսկոպոսները, վարդապետներ, թաղմաթիւ քահանաներ ու զպիրներ։ Ներկայ էին նաեւ Ս. փրկչի որբանոցին եւ դիւղին ազգային վարժարանին տաները։ Եկեղեցական արարողութիւններէ վերջ, Ս. Պատրիարքը բեմ բարձրանալով, սրտառուչ եւ յուզեալ չեչտերով ներկայացուց հանգուցեալին կեանքը եւ մխիթարութիւն հայցեց անոր ընտանիքին եւ զաւակներուն համար։

Ի վերջոյ թագաւը թափօրով, տաճարէն գուրս հանուեցաւ։ Առջեւէն կ'երթային գուրս հանուեցաւ։ Առջեւէն կ'երթային դիւղին թաղապետական չավուշները, ոստիկան-զինուորներ եւ Ազգ. Պատրիարքարանի բարականներ, որոնց կը հետեւէին, բայց ի Ս. Պատրիարքէն, միւս բոլոր Եպիսկոպոսները, վարդապետներ, քահանաներ եւ զպիրներ։ Պետական Խորհրդոյ երկու լատէմէններ թաւիչէ երկու բարձիկներու վրայ կը կրէին հանգուցեալին 20է աւելի օսմանեան եւ օտար պատուհանչանները։ Դագաղին ծոպերն ու կերոնները կը կրէին Տիգրան Եուսուֆեան, Խորբան, Ցարութիւն Զէքի, Կիւլլապեան, Տոքթ. Պետրոս Խորասանճեան, Ցարութիւնեան, Ուզնճեան, Պետրոս Հալաճեան, Սըտգը, Ֆէթհի պէյ Ֆրանգօ, Թադէոս Պէկեան եւ Միհրդատ Նորատունկեան էֆէնտիները։

Դագաղը այսպէս թափօրով հանգուցեալին քնակարանին առջեւէն անցնելով, դարձեալ բերուեցաւ եկեղեցի, որուն պարտէզին մէջ ամփոփուեցաւ։ Պահակներ զրկած էին հանգուցեալին այրին, եղբայրը, զաւակները, Տէր եւ Տիկին Դաբրիել Նորատունկեան, Տրդատ պէյ Տատեան, Տատեան Առաքել եւ Յովհաննէս պէյերը, Տիւաթ փաշա, Տէր եւ Տիկին Տօքթ. Խորասանճեան, Դաբրիել Սերվիչէն։ Պահակներ զրուած էին նաեւ դիւղին ազգ. վարժարանին եւ գպրաց դասուն կողմէ։ Ս. Պատրիարքը այսօր եկեղեցական արարողութիւններէ վերջ հանգուցեալին քնակարանը երթալով իր ցաւակցութիւնը յայտնեց։ Մանաւորներու կողմէ ալ ցաւակցութիւններ յայտնուեցան։

Ս. Պատրիարքը այսօր, Զայեան Իլիաս էֆ.ի յուղարկաւորութեան նախագահէլէ վերջ կ'անցնի Պուլկարաց Էկզարքարանը, անձամբ չնորհաւորելու Էկզարք Տ. Եօսէֆ Սրբազանի 25ամեայ յոբելեանը։ Ինչպէս գրած էինք երէկ, Պատրիարքարանի կողմէ մասնաւոր պատուիրակութիւն մըն ալ Ցէկերի Էկզարքարանը կ'երթայ այսօր՝ միեւնոյն նպատակով։

×

Անանկ ատեն մը՝ ուր Ճունաց եւ մեր Պատրիարքներուն փոխադարձ այցելութիւնները կը ձգային ցոյց տալ թէ երկու քոյր եկեղեցիները չա՞տ սերտ, ուժեղ կապերով եւ համակրութեամբ մը կապուած են իրարու հետ, անանկ ատեն մը ուր Օրմանեան Ս. Պատրիարքը յունական լեզուն ալ ուրիշ եւրոպական լեզուներու պէս ընդհանրացնելու համար կը յանձնարարէ Ուսումն. Խորհուրդին որ քանի մը ուշիմ հայ պատանիներ զրկէ Ֆէնէրի յունական վարժարանը, անդին, հետեւելին այս իրողութիւններ միշտ կը չարունակեն տեղի ունենալ.— Անցեալներս, Մեծ կղզիի մէջ, երիտասարդ հայ աղջիկ մը ծանրագէս հանդուցած ըլլալով, պէտք կը տեսնուի հաղորդութիւն տալ իրեն։ Բայց դիւղին մէջ հայ եկեղեցական չգտնուելուն, հիւանդին պարագաները յոյն եկեղեցւոյ քահանային կը դիմեն։ Այս վերջինը կ'ուարկէ թէ հայ եւ յոյն եկեղեցիները ծէսով իրարմէ տարբեր ըլլալով, չի կրնար այդ հրաւէրը ընդունիլ։ Չատ չատ Աւետարան մը կրնայ կարդալ։ Աղջիկը չի մեռնիր սակայն, եւ քիչ մը ինքզինքը գտած ըլլալով, կարելի կ'ըլլայ իրեն հաղորդութիւն տալ։ Գրնալըի եկեղեցիէն բերուած հայ քահանայի մը միջոցաւ։—Ո՛ւր այս իրողութիւնը, ո՛ւր երկու եկեղեցիներու քոյր ըլլալու պարագան։

×

Կարնոյ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ ապրիլ 13 թուականով։—«Զորս օրէ ի վեր երկրաշարժի ոտ եւ է ցնցում չենք զգացած, ինչ որ բաւական հանդարտեցուցած է կարծեմք ժողովուրդը։ Երէկ մինչեւ իրիկուն ձիւնեց, փոթորկախառն ձիւն մը։ Ցուրտը այն աստիճան սաստիկ է որ կարծես նոր ձմեռ մտած ենք։ Վերջին ցնցումներուն պատճառաւ յետաձգուած եկեղեցւոյ նորոգութիւնը։ Միայն զատկական տօներու պատեհութեամբ, տաճարին առջեւ առժամապար կառուցուած տաղաւար-աղօթատեղին քիչ մը աւելի ընդարձակուեցաւ։»

×

Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Դաբրիել էֆէնտի, որ ժամանակ մը ի վեր թիֆթիֆ կը տառապէր, բաղորովին տպաքինած ըլլալով երէկ իր պաշտօնատեղին գնաց, եւ ապաքինմանը առթիւ ընդունեց իր բոլոր պաշտօնակիցներուն խնդակցութիւնները։

×

Բերայի Թաղ. խորհուրդը որ վերջերս սկսած էր քիչ մը խօսեցնել տալ իր վրայ, կրկին խնդրոյ առարկայ դարձած է։ Ինչպէս կը յիշուի, Թաղ. խորհուրդը վերջերս իր պաշտօնը կազմելու ձեռնարկած էր, եւ այդ առթիւ գանձապետ ընտրած էր Կիւմիւչկէրտան Տիրան էֆէնտին։ Դիւանին կազմութիւնը կ'երեւայ թէ խնդիր եղեր է Թաղ. խորհրդոյ մէջ, եւ չատեր ատոր կը վերագրուին նախորդ գանձապետ Էթեմէզեան Թադէոս էֆ.ի Թաղ. խորհրդոյ անդամակցութենէն հրաժարիլը։

×

Այսօր, Ճունաց Եորիոս Թագաւորին անուան տարեդարձը ըլլալով, Ս. Պատրիարքը Ճունաց դեսպանատունը չնորհաւորական այցելութիւն մը կը ղրկէ։

×

Տնտեսական Խորհուրդը՝ որուն յանձնուած էր Գասըմ Փաշայի Թաղ. Խորհուրդին հաշիւներուն քննութիւնը, տեղեկագիր մը մատուցանելով Ս. Պատրիարքին, յայտներ է թէ կարգ մը հաշուականներ պատճառներով, ներկայ առժամեայ Թաղ. Խորհուրդին պաշտօնի վրայ մնալը օգտակար չպիտի ըլլայ նոյն Թաղին։

×

Գիւղնեան Դերապետեան ազգ. առաջ Հռոմի կողմէ Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանի հաշիւները քննելու համար Պոլիս եկած էր եւ այդ առթիւ Տ. Իսմանուէլեան Պատրիարքին կողմէ գագրեցուցած էր Հռոմի Նուիրակութեան պաշտօնէն, «Բրէլացօ Տօմէսթիքօ» պատուանշանը ստացեր է Ս. Պապէն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԼՀԷԼՄԻՆԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

ԼՕ ԴՂԵԱԿ, 5 մայիս.—Դիշերը, բժիշկներէն ոչ մէկը պալատէն բաժնուեցաւ։ Մինդաբերութիւնը միայն բժշկական դարմոյոցութեամբ տեղի ունեցաւ, որ ամբողջ երկու ժամ տեւեց։ Այս առտուան հեռագիր մը կըսէ թէ Թագուհին տակաւին կ'ապրի։

ԼՕ ԴՂԵԱԿ.—Կէս-օրէն երկու ժամ վերջ հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրը հետեւեալը կը յայտնէ.—«Մինչեւ հիմա Թագուհիին կացութիւնը գոհացուցիչ է։ Ինչպէս արդէն կը վախցուէր, Թագուհիին հիւանդութիւնը վերջ տուաւ այն երջանիկ յոյսին որուն իրականացումը կը սպասուէր յառաջիկայ սեպտեմբերին։»

ԼՕ ՀԷ.—Վիլհէլմինա Թագուհիին կացութիւնը թէեւ կը չարունակէ տագնապալից մնալ, սակայն յարաբերական կերպով գոհացուցիչ է։

ՊՈՒՏԱՐԷՍՏ.—Լուի Լանկ երեսփոխանը, վախճանեալ Հորանքի նախարարին տեղ առեւտրական նախարար անուանուեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռայխսթակին մէջ, չաքարի պայմանագրութեան եւ չաքարի վրայ տուրք հաստատելու օրէնքին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, վարչապետ կոմս Պիւլով վերջնական երկար ատենաբանութիւն մը ըրաւ, ըսելով թէ այս պայմանագրութիւնը պիտի սատարէ չաքարի ճարտարարուեստին Գերմանիոյ մէջ բարւոքման։

ԲՈՒԻԶ.—Պ. Հանրի Պրիսոն Պ. Վալտէք Ռուսօի հետ տեսակցութիւն մը ունենալէ վերջ ետ կեցաւ Տիէի (Տոռմ) չըրջանակին մէջ ներկայանալէ եւ պիտի ներկայանայ Մարսէյլի Կրդ. չրջանակին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրեդորիայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պօէր պետերը, Լորտ Ռիչներ եւ Լորտ Միլներ մայիս 9ին պիտի հասնին Բրեդորիայի մէջ հաչտութեան վերջնական պայմանները որոչելու համար։ Այդ պայմանները յետոյ նկատառմանը պիտի յանձնուին Պօէր քամանտոներու ընդհանուր հաւաքումին՝ որ տեղի պիտի ունենայ Վրիւնինկինկի մէջ մայիս 15ին։

ԼԻԶՊՈՆ.—Բորթուկալի մէջ նախապարական տագնապ մը հաւանական կը նկատուի։

ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՕ ԴՂԵԱԿ, 5 մայիս.— Հոլանտայի թագուհին կանխահաս ծննդաբերութիւն մը ունեցաւ։

Իրիկուան ժամ 8.— Բժիշկները համախմբուած են թագուհիին անկողնին չուրջը։ Թագուհին սաստիկ ցաւեր կ'իմանայ։

Իրիկուան ժամ 11.— Թագուհիին վիճակը տագնապալից է։

ԲՈՒԻԶ.—Լա Հէյէն քաչուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Հոլանտայի թագուհիին վիճակը չատ ծանր է այսօր, իր ապաժամ ծննդաբերութեան հետեւանօք։

—Պ. Հանրի Պոիսօն կը մերժէ ընտրելի ներկայանալ Տիէի (Տոռմ) մէջ։ Այսօր կ'ընդունի Պ. Շեվիյյօնը որ իրեն Մարսիլիոյ մէջ համեմատականի մեացած ընտրելին մրցակից ներկայանալ կ'առաջարկէ։

ՅԱՒՂԱՐԿԱՑ ՇԱԲԱԹ ՕՐ

«Մաղիկ»ի յառաջիկայ չաբաթ օրուան թիւը պիտի հրատարակուի սովորականէն աւելի պարունակութեամբ։ Նոյն օրը թերթը պիտի հրատարակենք առանց ծանուցումի եւ չորրորդ էջը լուրերուն յատկացնելով, միւս էջերուն մէջ պիտի հրատարակենք գեղեցիկ յօդուածներ գրուած մեր բազմաթիւ աշխատակիցներուն կողմէ։

Դինը անփոփոխ տասը փարա, հակառակ իր սիրուն բովանդակութեան։

ՀՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

ՋՄԻՒՐՆԻԱ, 5 Ապրիլ 1902

ՏԷ՛ր,

Տեղւոյս կուսակալական ապարանքին մօտ, Իզմիր Քիւթիւսլամանէսիի Հայոց թաղը գտնուած «Իրատուն Զիւռնիոյ» անուն մանածագործի անօրէնութիւնը՝ որ մինչեւ ցարդ Պ. Յովհաննէս Ժամկոչեանի յանձնուած էր, կը գադրի, եւ այս օրուընէ Պ. Ց. Ժամկոչեան մեր հետ ամենեւին յարաբերութիւն չունի։ Կը խնդրեմ ի նկատ առնելով բարեհաճիք այսուհետեւ ձեր նամակները, յանձնարարութիւնները եւ վճարումները մեր հասցէին ուղղել։

Մնամ Ցարգանօք

2—3 ՍԱՐԳԻՍ ՔԷՇԻՇԵԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 22 Ապրիլ			
Օամ. Բոն. Սեռի Դ. Օ.Ո.	28	14	—
Ամէնէն բարձր գին »	28	15	—
» վար գին »	28	13	—
Ակիվրե »	—	—	—
Բուամկի երկաթդ. ֆր.	112	12	1/2
Ամէնէն բարձր գին »	112	37	1/2
» վար գին »	112	12	1/2
Թրանսվալ »	160	—	—
Ամէնէն բարձր գին »	160	—	—
—			
8 օրուան փոխադրիս	245	—	—
8 » երկաթուղի	1	75	—
ԲԱՅՈՒՄ, 23 Ապրիլ			
Օամ. Բոն. Սեռի Դ, Օ.Ո.	28	13	1/2
» ժամ 5ին «	28	14	1/2
Բուամ. երկաթուղի ֆր.	112	12	1/2
» » ժամ 5ին »	112	—	—
—			
Թագագ Թիւրք Ռէժի	13	87	—
Սիկարէթ, Սեռի A	0	17	—
» » B	0	73	—
Պանգ տը Մէթելէն	8	30	—
Ագսիօն ան Թրամուէյ	5	80	—

Ժուխտանա	1	52	1/2
Սօսիէթէ տ'Ասիւրանս	3	57	1/2
Գրէտի ժէնէրալ	0	10	—
Սօս. Օթ. տը ֆիլ է տէֆ	18	50	—
Ագսիօն Գոմմէրսիալ	0	9	—
Թօպագօ Փօրքօրիշըն	0	8	06
Անթրբրիզ ժէնէրալ	0	6	06
5% Հէլլենիք 1881	198	—	—
Պանգ Նասիօն. Ցուն.	410	—	—
Լօրիւմ	76	—	—
Թրանսվալ	160	—	—
Պոլսոյ Ֆարափի Ընկ.	476	—	—
Տէրքօզլի Ջրի Ընկ.	276	—	—
Թրամվէյի Ընկ.	484	—	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Լիժը.	263	50	—
Անատօլու Երկաթ.	10	70	—
—			
ՓՈՒԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	109	25	—
» » » չէք	109	—	1/4
Բարիզ » »	23	02	1/2
» » » չէք	23	05	—
Պերլին անտոկոս չէք	18	37	—
Գուրոն Աւստրիական	21	80	—
—			

ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Անգլ. Ոսկի	110	08	—
20 Ֆրանգնոց	87	26	—
20 մարքնոց	107	10	—
Ռօլ Լիմբէրթալ	90	20	—
Ռուբլի	51	07	—
Մէճիտիէ արծաթ	108	07	—
Մէճիտիէ քառորդ	107	25	—
Մէճիտիէ մանրուք	103	20	—
Գէչիք	103	30	—
Մէճիտիք	100	30	—
Ռուպլի արծաթ	68	20	—
Շելին	109	—	—
Ֆր. արծթ. Ֆրնս.	87	10	—
» » բուճկն.	86	—	—
» » իտալկն.	77	—	—
Ռեչինա	09	—	—
Բուպլի Թղթագրամ	8	58	59
Ֆլօրին »	9	06	07
Մարք »	107	30	—
Տրախմի »	37	—	—
Անգլ. ոսկի »	110	05	—
Ֆրանս. » »	87	30	—
Բուճկն. » »	86	30	—
Պուէկ. » »	86	20	—
Իտալ. » »	85	—	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 5 Մայիս			
3% Ֆրանկն.	101	12	—
3 1/2 % »	101	95	—
Օամ. Բոն. D	28	22	—
Բուամ. Երկ.	113	50	—
Օամ. Ռէժի	321	—	—
Օամ. Կայս. Պանքա	566	—	—
Օամ. Մաքս	519	50	—
Օսմանիե	458	50	—
Ռէքրիօրիթէ Ֆիւրք	—	—	—
Քրէտի Լիոնէ	—	—	—
5% Իտալական	102	70	—
Սպանիական արտաքին	79	05	—
Թէմիդէքի փոխառութ.	445	—	—
Սէլսանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	273	—	—
Գասապա երկթ.	359	—	—
Թրանսվալ Բոնս.	158	50	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	19	1/2

Լոնտոն, 5 Մայիս			
Անգլ. Բոնս.	94	87	—
Օամ. Ռանթ B	51	50	—
» C	27	63	—
» D	25	50	—
Օամ. Պանգա	12	63	—
Իժիրսէյն Իւնիֆիէ	106	62	—
Ֆօմինիալ	105	—	—
Ռանթ Օամ. Սեռի D	14	50	—
Գասապա »	84	—	—
5% Իտալական	—	—	—
5% Հէլլենական 1881	39	—	—
Ռանթ »	30	—	—
Մօնօբօլ »	43	—	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Պուլկար 1888 6%	87	50	—
Թրանսվալ Բոնս.	06	25	—
Փոխառ. Բարլդի վրայ	25	35	—
—			

Վիեննա, 5 Մայիս			
Բուամ. Երկթ.	107	50	—
Օամ. Ռէժի	291	—	—
Փոխն. Լոնտոնի վրայ	240	40	—
—			
Պուխարէշ, 5 Մայիս			
Ռանթ Օամ. Սեռի D	25	80	—
Բուամ. Երկաթուղի	111	50	—
—			
Պելգիա, 5 Մայիս			
Բուամ. Երկաթուղի	112	20	—
Բուպլի (100ը)	216	25	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	33	1/2
—			

ՀԱՅԴԵՏ ՎԿԽՈՍ

ՆՈՒՀԱՐԱՆ ՆԱՊԱՏ

ԲՈՒՆ ՄԱՐԴՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Պ.Ա.

— Մրմ՛, ինչ որ կայ հիշ ամենայն Հայոց մեծերուն մէջ։

— Ասիկա ալ հիշ մարդոյ մը համար մեծ պիտի ըլլայ։

— Օրիորդ, պիտի ներես որ քեզ ալ ձանձրացնեմ իմ դառն պատմութիւններովս։ Ես ալ ինչպէս ամէն մարդ ունիմ իմ ձանձրոյթներս, որոնք ինծի համար ամենէն մեծերն են։

— Ինչ կ՚ուզես ըսել։

— Ես ալ